

Кадрларны шилип алырында четпестерни узуткаар

Кадрларны шилип алырында четпестерни узуткаарынын соругалары-биле чарылбас харылзаа-лык. СЭКП-нин XIX съездин болза, партия, совет, ажил-агый органнын удуртулгазында багай, таарышпас, кожудап калган, ак-сеткилдиг эвес ажилдакчылары чай-латкаш, оларны дээр-эки, таар-жыр, муракчы, ак-сеткилдиг кижилер-биле солугурунун чугулазын аныткан.

Удуртур ажилдарга ажил-херекти бурунгаар шимчедип шыдаар аргалыг, күрүнениң эрге-ажыктарынын камгалалына туржур чаа кижилерни депшидер чугула негелдеин СЭКП-нин Улуг-Хем райкому (секретары эш Самба) четпес күүседиң узуткаар.

Кызылдың аш-чем комбинатынын ажилчыны Е. Скрепаченко ажылына эки көргүзүлгө болуп турар. Ол ажил нормазын 220 хуу күүседиң узуткаар.

Чурукта: кондитер Екатери-на Скрепаченкоун ажилдап турары.

Ажылчы аныктарнын кезээки школазында

Кызыл хоорайда ажылчы аныктарнын кезээки школазы 1953—54 өөредилге чылын 300 ажыг дыңнакчыларыг эгелзэн. Оларнын арасында ыях заводунун мастери коммунист Ашхин өөредилгеге чүткүлдүүн илеретпишаан, бодунун бүдүрүлгезинде организаакчы ролун көргүзүп турар. Оон удуртуп турары бригада ээлчег онаалдазын үргүлтү ажып күүседиң келген.

Автотранспорт конторынын токары космополчу Делешкин ол школаның сески клазында өөренип турар. Билиг шингээдиң алырынга оон кызымаан школа мактап турар. Дыңнакчыларда Самова, Кукина, Калинин, Вороников, Кузьмин, Чернов ышак өөредилгезинге кызымак эштер хөй.

Чаа ясли ажитынган

Чөөн-Хемчик районун Чыргакы сумузуна Калинин аттыг колхозтун күш-ажыл кылып шыдаар херээженери 130 кижи. Чоокку үеге чедир оларнын иштинден 80 ажыг кижик колхоз бүдүрүлгезинге доктаамал киржиш шыдавын турганнар.

М. СЕРЕН-ТОРЖУ.

Кыдат Улус Республиканың дөрт чыл ою

Кыдат улус Кыдат Улус Республиканын тургустунганын дөрт чыл оюн бо хүн демдегеп турар. Улуг кыдат улус империалистиг болгаш феодалдыг кулданыгын, адаанга хилинчектепип чораан үе монгол-биле узуткаатынган. Улус революциязынн тилелгезинин түнелинде тургустунган улус-демократтыг тургузуп болза, улуг чурттуң национал хамаарышпас чоруун болгаш чаңгыс-ханын хандылар, үргедтирген ажил-агыйны каттап тургузар арганы берген болгаш калбак планын ажил-агый болгаш культура тургузушкунун чорударына чугула бындааларны тургузган.

Чакдайныч араатаннарын чылчашпапканын болгаш даштыкы ежелекчилерни чурттан үндүр сывагыра-лыктын сөөлүдө Кыдатта улустун эрге-чагыргазынн мурунунга ийи кол согулгаалар тургустунган; чурт-туң национал хамаарышпас чоруун империалисттерни кыжаныннан камгалар болгаш Кыдаттың хөгжүлдесинге моондактап, ону кулданынрга дузалап турган феодализмни узуткаар.

Улустун эрге-чагыргазынын холдуна чери алгаш, тараачынар дүргени-биле көдүрүп үнген. Ыр эвес шаанда ядычылар болгаш хөлектикер бүгү тараачынарынн 70 хуузу чедип турган болза, ам оларнын саны 10—20 хууга чедир кызырылган. Ам ортуматтар көдзенин бүгү чоңунун бештин дөрт кезин болуп турар. Хөй-хөй кыдат тараачынар коллективтиг күш-ажылдын баштайгы хевери болуп күш-ажылчы бот-бодунга дузалажырынн бөлүктөрине катышып турар. Күш-ажылчы бот-бодунга дузалажырынн бөлүктөрине көдээ ажил-агыйни чедишикинни хөгжүдөр болгаш кулактарнын базышкынына удур туржур арганы тараачынарга берип турар. Улус-демократтыг күрүне күш-ажылчы бот-бодунга дузалажырынн бөлүктөрине бүгү талалыг деткимчеи көргүзүп турар.

Кыштаглаашкын белеткелин дүрген доозар

«СССР-нин көдээ ажил-агыйн улам ынай хөгжүдөр хемчетер дугайнда» Совет Эвилелинин Коммунисттиг партиязынын Төп Комитетинин пленумунун доктаалын совет улус чаңгыс үн-биле хүлээп ап турар. Пленумунун доктаалында бир көскү черни мал ажылын улам ынай хөгжүдөрүнн айтырылганы ээлеп турар. Мал ажылынын, ылангыя бир дугаар ээлчегде ниитинин малынын эн дүрген көдүрлүшкүнү чуртка амырдыралчы чугула уjur-дузалыг болуп деп пленумунун доктаалында айтып турар.

Нийтинин мал ажылын улам ынай хөгжүдөрүнн болгаш он продуктулуун бедилеринин чугула негелделеринин бирээзи болза, малды тодуг болгаш чыгыг кыштаглаашкын-биле хандыраш болуп. Бо сорулганын күүүседириге колхозтарнын болгаш совхозтарнын удурткучуларынын, оларнын малчынарнын болгаш көдээ ажил-агыйнын тускай эртемнигеринин — зоотехниктерин, мал эмчиликтерин харысалгасы болгаш ролу канчаар-даа аажок улуг.

Кыштын бүгү дүргүзүндө бүгү малдын баш санын камгалал алып, оон күш-денгилдизин кудалтпас чорук ниитинин мал ажылынын көдүрлүшкүнү болгаш оон продуктулуун бедилерин хандыраш. Ычангаш мал кыштагладышкыннага белеткелин айтырылганы амгы үедө бүгү партия, совет, көдээ ажил-агый органнынын, бүгү колхозчуларын болгаш совхозтарнын ажил-чыннарынн кичээнигинин төвүнге турар ужурлуг.

Улустун эрге-чагыргазы көдээ ажил-агыйны хөгжүдөр дугайнда улам ынай хөгжүдөр хемчетер дугайнда» Совет Эвилелинин Коммунисттиг партиязынын Төп Комитетинин пленумунун доктаалын совет улус чаңгыс үн-биле хүлээп ап турар.

Кыдатка аар үлетпүрү тургузарына бүгү күштерин салыры болгаш улус ажил-агыйныга социалисттик секторунун ниити деизининиң чайгыш чок өзүлдесин хандыраш болуп турар.

П. УШАКОВ.

КЫДАТ УЛУС РЕСПУБЛИКАДА

Соңгу Кыдатта Бихэ хемде Фозылынниң суг шыгжамырының платиназының тудуушуну.

Култура тургузуушуну

ПЕКИН. «Женьминьжибао» солунун бижип турарын ёзугаар аларга улустун Топ чазааның чөвүлениниң чоокта чаа болган 27-ги хуралына култура-чырыдышкын ажылынын дугайында илеткеди Күрүениң административтик чөвүлениниң премьериниң оралакчызы, култура болгаш чырыдышкын херектериниң талазы-биле Комитеттин даргазы Го Мо-жо кылган.

Улус чырыдышкынының системазында колдуунда дээди өөредилге черлерин тускайжыдарынын принципин ёзугаар эле организасташкынны чоруткан. Аңаа үндөзүлөш башкылашкынының чаарылгазын эзелен. Ам чуртун дээди өөредилге черлеринде 220 мун ажыг студентилер өөренип турар. Чуртта ортумак школанын 3 миллион ажыг өөреникчилери болгаш эге школанын 55 миллион ажыг өөреникчилери сана тынып турар. Ажылчыларның болгаш тараачыларның школалары улам ынайгы хөгжүлдени алган. Ажылчыларның болгаш албан-хаакычтарын кезежэки школаларында ам 3 миллион хире кижиги өөренип турар. Эрткен чылдың кыжынында тараачыларның школаларына 42 миллион ажыг кижиги өөрөнгөн. Ам оларын чартымындан хөй нуруузу чак хуусаалыг улусчу школаларда өөренип турар.

Синьзянда чер реформазы

ПЕКИН. Кыдаттын биче националдары районларында чер реформазы чедишкинин чоруп турар. Амгы үеде Синьзиян можунун хөй националдарлыг районларында чер реформазы дооступ турар. «Синь-зиянжибао» солунун медээлэп турарын ёзугаар аларга, чер реформазы 1363 суурларда долузу-биле чорутунган. Артан суурларга бо чылдын төвчүзүнде дозулган турар. Реформа чорутканынын түнелинде 4366 мун му (бир му 16 чүсчүк га биле деңнежир) черин помештикерден хураап алган.

Кыдат Улус Республиканың дөрт чыл ою

Төвчүзү. Эгези 3-кү армында) болгаш националы, эр, херэжени, кылып турар ажылы, социал байдалы, чүдүлгези, эртеми, хөрөңги байдалы болгаш сууржуу, сууржуу эвези ылгал чокка соңгуур болгаш соңгулар эргени тывыскан. Мурунуда турган чүгүл каш борбак помештикерин, база ол ышкаш контрреволюционерлер болгаш суд-биле хамааты эргелерип казырган идеятериниң соңгулда эргелерин казанан. Депутаттарга кандидаттарын депшиди үндүрер талазы-биле калбак эргелери бугу соңгуучуларга тывыскаан. Депутаттары демократтыг партиялар болгаш хөй-ниитинин организастыялары кады азы тус-тузунда депшиди үндүрүп болур. Бир эвес депутаттар соңгуучуларын күзөлдөсүрүү күөсетпес болза, оларын дедир кыйгыртып келдирер болгаш чаартып соңгуур эргени хамаатыларга моон-биле кады тысып турар.

Мао Цзе-дун, Чжоу Эн-лай оларнын бижеэни болза: «Кыдаттын Улус Республиказынын үндөзүленини тургусканындан болгаш Найырал, Эвилел база Бот-боттарына дузалажыр дугайында кыдат—совет Керээн чарганындан бээр Кыдат биле Совет Эвилелинин аразында бузулбас найырал быжыккан болгаш хун келер тудум-на быжыгып, сайзырап үргүлчүлөвишсан турар. Ол улуг найырал ам Ыраккы Чөөн чүккө болгаш бугу делегейге тайбынын быжык магаддылалы апарган. Кыдат улуска Совет Эвилелинин көргүзүп турары акы-дүңмалышкы дузаламчы болза, Кыдаттын экономиказынын дүрген катат тургузуушкунунун болгаш оон планын турдуушкунуну оруу-биле сайзыраарынын херэжэне эн чүгүл фактор болур дээзини маңаа немээрин күзөлтүр бис». Совет Эвилели Кыдаттын Улус Республиказына узун хуусаалыг чөзүлгөни чингелдеги байдалга тывыскаан, Кыдаттын Чанчүнь демир оруун кады башкарап талазы-биле болуун эргелерин ур орукка хамаарышкан бугу эт-хөрөңгилер-биле кады Кыдат Улус Республиканын чазаанга халас шилчидип берген. Бүрүн ден эрге болгаш бот-боттарына а ажыктыг кылдыр ажылдап турар совет-кыдат хошушак акционерлиг ниитилелдер үр-түңнөлдөгү ажылдап турарлар. Совет Эвилели болза, сөөлгү үш чылдарын ишинде төлөвиңиз бүдүрүлгелерин тудуунга дузаламчы көргүзеринден ангыда Кыдаттын экономикагит тургузуушкунун беш чыл планынын күөсөлдөзү чоруп турунда 141 улуг объектилерин тударына болгаш калбартарына дузаламчы база көргүзүр. Кыдатта металлургия комбинаттары, өңүг металлдар ажылдап кылар

ЛОДЗЬ ХООРАЙНЫН ЧААРТЫЛGAZY

ВАРШАВА. Лодзь—Польшанын төс-таавы үлетпүүнүн эн улуг төвү. Бинда Балута деп ажылчын кварталдын эрги бажынарнын орнунда 100 мун чурттакчыларга сана тынган чаа чуртталга районун тулдур турар. Лодзинин ажылчын районнарын кудумчуларын асфальттылап турар. Хоорайны суг-биле хандырар дээш Лодзиден 60 километр черде турар Пилица хемден суг дамчыдар хоолойны шөйгөн.

Лодзинин ажылчы чоннары чыл бүрү 2,500 ажыг чаагайжыдыр тутунган квартираларны ап турар. Эрги бажынарнын септелгезинге болгаш чаартылгазына улуг ки-чээңгейин салып турар. Хоорайнын Костюшко аттыг чаа магистралынын тудуушкуну Лодзин чурттакчыларынын чоргаарла-нышкыны болуп турар, ол дээр-ге чаа хоорайнын бир ужундан бир ужунче кежиле берген.

Дайын мурунда 700 мун чурттакчылар турган хоорай чангыс чаа дээди өөредилге чери чок турган. Амгы үеде инда университет, политехниктиг институт, медицина институту болгаш өске-даа дээди өөредилге черлери бар. (СЭТА).

Румыняда камналга дөш демисел

БУХАРЕСТ. Румынянын заводтарында болгаш фабрикаларында, транспортунда чиг-этти болгаш оттулар чүүлүн камналгазы дээш шимчээшкын калбарып турар. Комбинатчы коллектив бо чылдын чеди айларынын дургузунда чүгүл эрги дериг-херекселдерни катат тургусканынын ачызы-биле 1.700 мун лейни (акша) камнап алган. Плоештиния нефть дерилгелеринин Май 1-зи аттыг заводунун коллектив чиг-этти болгаш оттулар чүүлүдү боттук ажылавышаан, бо чылдын 8 миллион лейни камнап алган. Орада хоорайда идик кылар «Солидаритатя» фабриканын коллектив алгы-кештин улуг камналгазын чедип алган. Камнап алган алгылардан 13300 эш идиктерин кылып болур. (СЭТА).

Дайын сөөлүнүн бирги зилдирин

ПХЕНЬЯН. Кореянын ажылчы чоннары катат тургузуушкуну ажылдаанда кызымакай ажылдап турар. Кансеннин кан зилдиркичтери улуг тиелгенни чоокта чаа чедип алганнар. Олар республикада бир-ле дугаар дайын сөөлүнүн бирги зилдирген канын берген. Металлдык шынары эки болган. Ийи хунуну дургузуунда бежең ажыг тонна каны олар зилдиргеннер. (СЭТА).

КНО-нун Кол Ассамблеязынын сески сессиязы

НЬЮ-ЙОРК. Катышкан Нациялар Организастызынын Кол Ассамблеязынын сески сессиязынын пленарлыг хуралдарына тус-тус чурттарнын төлээлекчилеринин ниити саналдар бээрү үргүлчүлөп турган. Совет Эвилелинин төлээлеринин кииргени ийи немелде чүүлдерин дугайында айтырыг талазы-биле кол комитеттин илеткелин Кол Ассамблея көргөн: бирээде, «Кол Ассамблеяны 1953 чылдын август 28-те бадылаан «С» резолюцияын амдыралга боттандырар талазы-биле чингине секретарынын меморандуму; ийиде, «Делегейин чаа дайыннын айылын чайладыр талазы-биле болгаш улустар аразынын харылаазаларында дүшкүрүлүг байдалды эвээждедир талазы-биле хемчегелер дугайы». «С» резолюция болза, корей айтырыг талазы-биле Кол Ассамблеяны чедиги сессиязынын хүлээп алган саналын Кыдат Улус Республиканын болгаш Корей Улус Демократтыг Республиканын чазактарына дүңдөлдүрүн чингине секретарга хүлээткен турган. Бо айтырыгны Кол Ассамблеянын хүн айтырыгына киирерин эргежок чугалын ССРЭ-нин төлээлеринин баштыкчызы А. Я. Вышинский үндөзүл чүгүлаан.

Польшанын, БССР-нин болгаш Чехословакиянын төлээлекчилери Кол Ассамблеянын хүн айтырыгына чингине секретарынын меморандумун киирер дугайында совет саналы деткээнер. АКШ-тын болгаш Англиянын төлээлекчилери совет саналга удурланган болгаш Грециянын төлээлекчин АКШ-тын боталгазын деткээн. Югославиянын төлээлекчини совет саналды бадылаарындан дадалгазарын медээлээн. Оон соонда чингине секретарынын меморандумун Ассамблеянын хүн айтырыгына киирбес дугайын чүгүлаан.

АНШ-та ажылчынарга удур чаа хоойлунун төлөвилели

НЬЮ-ЙОРК. АКШ-тын сеналдыг чорукчу үениң ишинде ажылчынарга удур чаа хоойлунун төлөвилелин көөр. Оон автору сенатор Батлери адын эдилээн, ол хоойлунун төлөвилели профивилелеринге Маркар-онин дерзин хоойлузуун чорудулгазын непередерин болгаш деп-шилгелиг ажылдакчыларын дорам-чылап турар «үредектиг ажыл-чорудулгага» удур контроль талазы-биле эргелел» деп адалар чүвенин эрге-чагырганын адаанга профивилелерин тургузарын саналдап турар. Батлери хоойлу төлөвилелинин талазы-биле профивилел парлалгазынын айтып турарын ёзугаар алар-

га, ол эргелел болза, профивилелдерин «үредектиг ажыл-чорудулга» дээш буруудатырган удурдукчуларын очук алары-биле оларны бодунуң хуралдарына кыйгыртыр эргелип болур. Батлери фашисттиг хоойлу төлөвилелин хүлээп алып чорукчулар америк профивилелерди шип-пирлиг демиселди чорудуп турар. Америк ажылчы чоннарын чаа-чаа кезектери ол демиселге улам-на хөйү-биле киирчип турар. Дагжыларнын хамаарышпас профивилели база дагжыларнын катышкан профивилели болгаш оон-даа өскелер ол хоойлу төлөвилелинге удур демисе-жип турарлар. (СЭТА).

Уругвайнын ажылчы чоннарынын бугу-ниити звилелиниң национал конференциязы

МОНТЕВИДЕО. Уругвайнын ажылчы чоннарын бугу-ниити звилелини национал конференциязы Монтевидеога бодуп эркен. Конференциянын ажылына профивилелдеринден болгаш тараачын организастыялардан 350 ажыг төлээлер, а ол ышкаш хөй саный залчылар кииршкен.

Конференцияга илеткеди Уругвайнын ажылчы чоннарын бугу-ниити звилелини чингине секретары Энрике Пасторино кылган. Аар-борге човулан ажылчы чоннарын экинте онаажып турар кризистиг угланышкынар Уругвайнын экономикасында күштелип турарын ол медээлгези. Тергиндекч ангалар-нын чорудуп турары политиканын түнелинде Уругвайге АКШ-тын экономикагит болгаш политикитиг ханылаашкынын өзүп турарын Пасторино чүгүлаан. Сөөлгү чылдар-нын дургузуна америк капитал салдылары 55-тен 220 миллион доллар чедир өскөн. Национал экономика америк банкылардан хамаарылгалыг чорукче улам-на киир-ип бар чылдыр. Уругвайда өртөк-үчө өзүп, ажыл чөкталышкыны күштелип бар чылдыр. Салдыга америк тергиндел Уругвайнын экономиказына багып уржуку халдалып турар. Түнелинде төс-таавы болгаш алгы-кеш бугу-ниитинин 50 хуузу харыксы-нар баксыраан. 1947 чылдан 1953 чылдын сентябрыга чедир ортумак өг-бүлениң амдыралынын үнези 3 ажыг катат өскөн. Үлетпүүн ажылчыларнын барык 25 хуузу ажыл чок деп Пасторино үргүлчүлөп чүгүлаан. Уругвайнын ажылчы чоннарын демиселинин дугайын Пасторино тодаргай чүгүлаан. Ажылчы чоннарын бугу-ниити звилелине киир-ип турар профивилелдеринин өзүл-дөзүниң болгаш быжыканынын дугайын, боттарынын амдыралчы эрге-ажактары дээш, тайбың болгаш национал хамаарышпас чоруу дээш демиселге ажылчы чоннарын быжыгып турар чангыс-эвинин дугайын херечилеп турар хөй саный чижектерин ол көргүскөн. Тайбың болгаш ажылчы чоннарын чаагай байдалы дээш демиселди күштелилгелеринге кыйгыртыр шингээнинг элээн хөй резолюцияларын конференцияга хүлээп алган. Совет Эвилели-биле болгаш Кыдат Улус Республика-биле, база улус демократиязынын чурттары-биле калбак садыг харылаазаларын доктаадын тургузарын Уругвайнын чазаандан конференциянын киржикчилери негези. Тараачын айтырыг талазы-биле, база национал үлетпүүн камгалаарынын дугайында, националдын конституция хуралын чылдарынын дугайында болгаш херэженин шимчээшкенин детки-ринин база оон-даа өскелерин дугайында резолюцияларны-даа хүлээп алгылаан.

Профивилелдеринин Бүгү-делегей үшкү конгрессинге төлээлерин конференциядан сонгаан. (СЭТА).

Кызылдың күш-култура болгаш спорт школазында

Күш-култура болгаш спорт кижиниң калкышыл сайзыранга болурунга улуг ужур-тузалыг. Кызыл хоорайнын күш-култура болгаш спорт комитетинин чанында школага 120 ажыг уруглар болгаш оолдар каап кичээлдеп турар. Күш-култура болгаш спорттун ол школагада чиник атлетиканын, гимнастиканын база спорттун өске-даа секциялары ажылдап турар. Спортчуларда Любовь Степанова, Рева Осипова, Леонид Соколов, Валентин Пак ышкаш мергежилдилер хөй илереп турар. Школанын кичээлдери солун, көрүштүү-биле эрттп турар. В. НАТАЛЬИН.

Харысгалыг редактор Д. О. БЕГЗИ.

1953 ЧЫЛДЫН ДӨРТКҮ КВАРТАЛЫНДА «ШЫН» солунун чангыдылганын хүлээп алары үргүлчүлөп турар. Чагыдылганы «Союзпечат»-тын Кызылда, районнарда килдистерин, харылаза салбырлары болгаш агентилери, а ол ышкаш бүдүрүлгелерде, албан черлеринде, колхозтарда болгаш совхозтарда, өөредилге черлеринде хөй-ниити төлээлекчилери хүлээп ап турар. Чагыдылганын өртөз 3 айда 13 рубль 05 копеек. «СОЮЗПЕЧАТЬ».